

Täysistunto

Torstai 26.11.2020 klo 16.00—20.40

6. Lakialoite laiksi vuosilomalain 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Lakialoite LA 18/2020 vp Vilhelm Junnila ps ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

18.25 **Vilhelm Junnila ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esittelen lakialoitteeni vuosilomalain väliaikaisesta muuttamisesta. Tämä jo toukokuussa vireille pantu lakialoite saapuu lähetekeskusteluun varsin myöhään, sillä osa siitä uhkaa jo hapantua käsiin. Mutta korostan, että vuosilomalakia on tärkeä muuttaa väliaikaisesti ainakin ensi toukokuuhun saakka, koska koronapandemia on pitkittänyt siitä, kun tämä aloite jätettiin. Esimerkiksi majoitus-, ravintola- ja vapaa-ajanpalvelualan sekä niihin liittyvän hyvinvointipalvelualan yrittäjien ja työnantajien edunvalvoja ja työmarkkinajärjestö MaRa ovat jo sopineet Palvelualojen ammattiliiton kanssa vuosilomien jaksottamisesta siten, että puolet pidetään tai pidettiin ennen syyskuuta ja toinen puoli viimeistään ensi vuoden huhtikuun loppuun mennessä, mutta muiden työehtosopimusten osalta toivotaan muutosta edelleen. Hallitus on antanut tässä poikkeuksen terveydenhuoltoon ja sosiaalitoimeen, mikä on ihan hyvä asia.

Nykyisessä vuosilomalaissa on lain 4 §:n 2 kohdassa määritelty lomakausi ajalle 2.5.—30.9. Koronapandemian aikana tämä käytännössä sitoo sekä pääomaa että yritysten mahdollisuuksia järjestää henkilökuntaa ajalle, jolloin sitä eniten tarvitaan, ja toisaalta viettää lomaansa silloin, kun yrityksillä on kaikkein hiljaisinta aikaa — esimerkiksi hotellihenkilökunnan osalta tämä tarkoittaa ensi vuonna hyvin todennäköisesti tammikuuta. Lain 20 §:n mukaan vuosilomasta 24 arkipäivää on kuitenkin sijoitettava edellä mainitulle lomakaudelle eli toukokuun ja syyskuun väliin.

Kuten aloitteen perusteluissa mainitaan, poikkeusoloista selvinneillä yrityksillä ei välttämättä ole edes kassavaroja maksaa lomarahoja välittömästi pandemian loputtua. Muuttamalla vuosilomalakia väliaikaisesti niin, että lomakautta pidennetään tässä uudessa tilanteessa ehkä toukokuuhun saakka, työnantajille ja työntekijöille annetaan mahdollisuus joustoon kesäloman viettämisessä, jos yrityksen tai työntekijän etu sitä vaatii. Vuosiloman siirtämisen tulee aina perustua todelliseen ja perusteltuun tarpeeseen.

Tässä aloitteessa esitetty väliaikainen lakimuutos tukee nykyisen vuosilomalain 27 §:ää, jonka mukaan työnantaja ja työntekijä voivat sopia 18 päivää ylittävän osan lomasta pidet-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 152/2020 vp

täväksi seuraavalla lomakaudella tai sen jälkeen säästövapaana. Ilman sopimustakin työntekijällä on oikeus säästää 24 päivää ylittävä osa vuosilomastaan, jos siitä ei aiheudu työpaikan tuotanto- ja palvelutoiminnalle vakavaa haittaa. Poikkeuksellisinakin aikoina keskinäisellä sopimisella on kuitenkin normaalia huomattavasti suurempi tarve, ja lainsäädännön on tässä tilanteessa annettava sille myös mahdollisuus, jotta selviämme kriisistä niin hyvin kuin se vain on tässä tilanteessa enää mahdollista. — Kiitos.

18.29 Jari Myllykoski vas: Rouva puhemies! Oli ilo kuunnella lain esittelyä ja huomata, että edustaja on perehtynyt vuosilomasäädöksiin. Siltä osin halusin vain tuoda esille sen, että arjessa toki tätä joustavuutta käytetään vielä ehkä suuremmin, mitä lainsäädäntö siihen luo mahdollisuuksia. Tänä päivänä henkilökunnan ja yritysten välillä tehdään sitä niin sanottua paikallista sopimista erittäin paljon, sillä ihmisten omat lomatarpeet ollaan huomioitu enenevässä määrin siinä suhteessa, että ihmisillä on omia harrastuksia, joita he haluavat tehdä sen lomakauden ulkopuolella, ja yleensä työpaikoilla yhteensovittaminen, kun sen henkilöstö yhdessä työnantajansa kanssa tekee, on melko joustavaa.

Toisaalta edustaja Junnilan lakialoitteesta on juuri niitä asioita, joita pitää huomioida. On luotava mahdollisuuksia siihen, että yrityksen henkilöstö ja työnantaja voivat poikkeavissa olosuhteissa sopia lakia joustavammin, ja siinä mielessä en ole täällä poikkitelein tämän asian suhteen, vaan toivotaan nimenomaan, että lainsäädäntö, mitä tehdään poikkeusoloissa, palvelee juuri niitä käytänteitä, millä pystytään turvaamaan sekä henkilöstön että yrityksen toimintaedellytykset.

18.31 Jaana Pelkonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Otin puheenvuoron tähän kohtaan kehuakseni edustaja Junnilan hyvää aloitetta. Tämä aloite on siis, kuten kuulumme, jätetty jo toukokuussa mutta on valitettavasti lähetekeskustelussa vasta nyt marraskuun lopulla eli kovin myöhään siihen nähden, että tässä aloitteessahan oli tarkoitettu, että sisältö astuisi voimaan jo tälle kuluvalle vuodelle. Mutta kuten edustaja Junnila itsekin totesi, vastaavaa muutosta vuosilomalakiin tarvitaan varmasti myös tulevalle vuodelle, sillä korona ei valitettavasti ole katoamassa keskuudestamme aivan lähiaikoina.

Halusin vain kiittää hyvästä aloitteesta, ja mikäli vastaavanlainen aloite tehdään tulevalle vuodelle, kannatan sitä ilomielin.

18.31 Ari Koponen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos myös edustaja Junnilalle tärkeästä aloitteesta vuosilomalain väliaikaisesta muuttamisesta. Sen perusteluissa on hyvin tuotu esille, miksi lomakauden laajentaminen olisi perusteltua. Vuodenvaihteeseen ja hiihtolomakaudelle suunnitellut lomamatkat ovat monilla peruuntuneet, eikä ensi vuoden kesälläkään välttämättä ole mahdollista matkoja tehdä, ellei koronatilanteeseen saada helpotusta. Tässä tilanteessa lomakauden pidentäminen olisi sekä työnantajien että työntekijöiden etu.

18.32 Sheikki Laakso ps: Arvoisa rouva puhemies! Tosiaankin Junnilan ehdotus on äärimmäisen hyvä. Tietysti harmittavasti nyt tässä kohtaa näyttää siltä, että tämä käsittely on jäänyt vähän liian myöhäiseksi. Elikkä olisi aivan loistavaa, että saataisiin se ensi kaudelle vielä menemään.

Sen verran täytyy tässä sanoa, että oli ilo kuulla, miten edustaja Myllykoski on ymmärtänyt sen, että etenkin tällä hetkellä, kun korona meitä runtelee, tuolla aika paljon työnantajat ja työntekijät etenkin pk-sektorilla kävelevät vähän käsi kädessä ja halailevat toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 152/2020 vp

siaan, että miten tästä selvittää. Aika paljon on paikallista sopimusta ilman koronaakin tehty, enemmän kuin mitä työehtosopimukset ja oikeastaan lakikaan antaisivat myöden.

Ainoa, mikä itseäni tässä yhtälössä vain harmittaa, on se asia, että jos tehdään tällaisia sopimuksia, niin "lainvastaisuuden" niin sanotusti vastuun kantaa vain ja ainoastaan työnantaja. Ja tämän takia tähän asiaan olisi joskus hyvä saada jonkunnäköistä muutosta. Yhdessä se kuitenkin aika usein on, melkein kaulakkain, tehty. — Kiitoksia.

18.33 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Kiitoksia edellisille puhujille palautteista. Ja kun tässä edustaja Pelkonen toivoi jo päivitettyä lakialoitetta huomioimaan ensi vuoden tilanteen, niin saattaa olla, että sellainen sitten ensi viikolla vaikka laitetaan vireille, ja toivotaan, että se saadaan sitten lähetekeskusteluun joulukuun puolella, jotta se oikeasti huomioisi sitten vuoden 2021, esimerkiksi tammikuun 1:sestä joulukuun 31:seen asti, kun meidän emme vielä tiedä, kauanko tämä koronapandemia kestää. Ja kuten tiedämme, nykyisissä edelleen on maininta siitä toukokuun 2. päivästä syyskuun loppuun, niin että tähän ei missään nimessä huomioi tätä nykyistä tilannetta kaikkien alojen kohdalla. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.